ΤΑ ΔΙΚΑ ΜΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΑΙ ΑΣΤΕΙΑ

Χριστούγεννα στὸ Μπιζάνι. Πῶς ἐφάλλη ἡ λειτουργία. Ὑπὸ βροχὴν ὀβίδων. Ὁ ζουρνᾶς τοῦ Ζυγουρονίκου. Στὸν τάφο, μαζὺ μὲ τὸν γεννᾶιε εὔζωνο. Ἡ ναυμαχία τῆς «Ἕλλης». Ὁ ἐνθουσιασμὸς τοῦ σκοπευτοῦ. Ὁ κελευστὴς θυμώνει. Τὸ Ἡμερολόγιο ἑνὸς πολεμιστοῦ. Τὸ ἐπιτύμβιο τοῦ Σαλονικιοῦ. Πῶς τὸ ἔγραψε ὁ Ματσούκας ὑπὸ βροχὴν σφαιρῶν. Τὸ ξίφος τοῦ κ. κτηνιάτρου. κλπ. κλπ.

Ἡ νύχτα τῶν Χριστουγέννων τοῦ 1912, ὅταν ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς πολιορκοῦσε ἀκόμα τὸ Μπιζάνι, οἱ εὔζωνοι ἑνὸς τάγματος ζήτησαν ἀπὸ τὸν στρατιωτικὸ ἱερέα παπα - Πολύευκτο νὰ τοὺς ψάλλη τὴ Χριστουγεννιάτικη λειτουργία.

Πῶς νὰ γίνη ὅμως ἡ λειτουργία, ἐκεῖ στὴν ἐρημιά, ἀπάνω στὰ βουνά, ποὺ οὔτε ἐκκλησία ὑπῆρχε οὔτε τίποτε ;

Ἐν τούτοις ὅμως ὁ παπα - Πολύευκτος ἔστησε ἕνα τραπέζι ἀπάνω στὸν τάφο ἑνὸς σκοτωμένου στρατιώτη, ἔβαλε πάνω σ' αὐτὸ τὸν σταυρὸ μ' ἕνα μικρὸ ἐγκόλπιο Εὐαγγέλιο καὶ ἄρχισε τὰ μεσάνυχτα τὴ λειτουργία. Κεριὰ δὲν ἄναψε, γιὰ τὸ φόβο τῶν...ἐχθρῶν.

Ἕνας στρατιώτης ἔψαλλε τό :

Ἡ γέννησίς σου Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν,
ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως...

Ἔπειτα ὁ ἱερεὺς πῆρε τὸ ἅγιο δισκοπότηρο, ποὺ εἶχε πάντοτε μαζύ του, καὶ μετέλαβε τοὺς στρατιῶτες.

—Μετὰ φόβου Θεοῦ, πίστεως καὶ ἀγάπης προσέλθετε ! ἐψαλμώδησε.

Οἱ εὔζωνοι μεταλάβαναν, λέγοντας ὁ ἕνας στὸν ἄλλο :

—Ἄϊ, σχουράτε, οὐρὲ παιδιά, κι' οὐ Θιὸς σχουρέσι σας !...

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ὅμως μιὰ ἐχθρικὴ ὀβίδα σφύριξε κι' ἔσκασε λίγο παρατέρα ἀπὸ τὸ ὑπαίθριο ἐκκλησίασμα...

—Οἱ γουρνομύτες ! Οὔτε Χριστούγεννα δὲν μᾶς ἀφήνουνε νὰ κάνουμε ! εἶπαν οἱ εὔζωνοι, κι' ἐξακολούθησαν νὰ μεταλαβαίνουν, ἂν κι' ἡ ὀβίδες ἔπεφταν γύρω τους βροχή.

Τότε ἕνας εὔζωνος, ποὺ ἔσερνε πάντοτε ἕνα ζουρνᾶ μαζύ του, γιὰ νὰ ἐνθαρρύνη τοὺς ἄλλους, ἄρχισε νὰ παίζη τὰ Χριστούγεννα :

Καλὴν ἑσπέραν, ἄρχοντες,
ἂν εἶν' ὁ ὁρισμός σας....

Καὶ ἡ μυσταγωγία ἐξακολούθησε ἔτσι ὡς τὸ τέλος.

Ἐνθουσιασμένοι ἀπὸ τὸ ζουρνᾶ οἱ εὔζωνοι, καὶ γιὰ νὰ σκάσουν τοὺς Τούρκους, τὸ γύρισαν κατόπιν στὸ χορὸ καὶ διασκεδάζανε ὡς τὸ πρωΐ.

Καὶ ποῦ θὰ λημεριάσουμε,
Νταφέλη, θὰ μᾶς πιάσουνε....

Τὴν ἄλλη δὲ μέρα ὁ συνταγματάρχης, ἀμειδιώντας τὸ θάρρος τοῦ γεννάιου εὔζώνου, τὸν προβίβασε σὲ δεκανέα.

Γιὰ τὸν Ρουμελιώτη αὐτόν, ὁ ὁποῖος ὀνομαζόταν Ζυγουρονίκος, ὑπάρχει ἡ πληροφορία ὅτι ἐφονεύθη καὶ ἐτάφη, μαζὺ μὲ τὸν ζουρνᾶ στὸ Πέτσοβο.

* * *

Ὅταν γινότανε ἡ ναυμαχία τῆς Ἕλλης, ἕνας Ὑδραῖος πυροβολητὴς τόσο ἐνθουσιάστηκε κι' ἐμέθυσε ἀπὸ τὸ ὑπέροχο τῆς μάχης θέαμα, ὥστε ἐνῶ ἦταν σκοπευτής, παράτησε, γιὰ μιὰ στιγμή, τὸ κλεῖστρο τοῦ κανονιοῦ καὶ ἄρχισε νὰ φωνάζη :

—Ποῦσαι, καϊμένη μάνα μου, νὰ ἰδῆς τὸ γυιό σου, ποὺ πολεμάει !...

Ὁ ὑποκελευστὴς ὅμως τοῦ πύργου τῆς «Ἕλλης», ὅπου συνέβη ἡ σκηνὴ αὐτή, τὸν ἄρπαξε ἀπὸ τὸ γιακὰ καὶ τοῦ φώναξε, ξαναφέρνοντάς τον στὸν ἑαυτό του καὶ κατεβάζοντάς τον ἀπὸ τὴν ἔξαρσι, στὴν ὁποία βρισκότανε :

—Σκόπευε, σκόπευε, μωρέ, γιατί ἂν ἀφήσουμε τοὺς Τούρκους ἔτσι, θὰ μᾶς πάρ ὁ διάβολος ὁλονῶν καὶ τὴ μάνα...καὶ τὸν πατέρα !...

* * *

Κοντὰ στὸ γεφύρι τοῦ Ἀώου, στὸ χάνι τῆς Κλεισούρας, τῆς Βορείου Ἠπείρου, βρέθηκε κατὰ τὸν πόλεμο τοῦ 12 τὸ πορτοφόλι ἑνὸς στρατιώτου τοῦ 6ου πεζικοῦ συντάγματος, ὁ ὁποῖος σκοτώθηκε στὴ μάχη ἐκείνη καὶ ἐτάφη μαζὺ μὲ τὸν ὑπολοχαγό του Βασιλόπουλο, ἀπάνω στὸ ὕψωμα τοῦ γεφυριοῦ.

Τὸ πορτοφολάκι αὐτὸ δὲν εἶχε μέσα παρὰ λίγα φύλλα ἀπὸ μαθητικὸ τετράδιο, στὸ ὁποῖο ὁ φονευθεὶς στρατιώτης κρατοῦσε τὸ Ἡμερολόγιο τῆς ἐκστρατείας κατὰ ἐντελῶς πρωτότυπο τρόπο.

Ἔγραφε, δηλαδή, τὰ χωριὰ ἀπὸ τὰ ὁποῖα πέρασε καὶ τὴν κατάστασι τοῦ μαχομένου στρατοῦ.

Νὰ μερικὰ ἀπὸ τὰ σημειώματά του :

ΣΑΡΑΝΤΑΠΟΡΟ — Πεῖνα.
ΓΙΑΝΝΙΤΣΑ — Βροχὴ καὶ πεῖνα.
ΚΙΑΡΡΙ (Κορυτσᾶ) — Χιόνι φοβερό.
ΕΛΜΙΝΣ (Ἐρσέκας Βορείου Ἠπείρου) — Πεῖνα καὶ τῶν γονέων !...

* * *

Κατὰ τὶς μάχες τῆς Ἠπείρου σκοτώθηκε ἕνας γενναῖος λοχαγὸς τῶν εὐζώνων, ὁ Μιλτιάδης Σαλονικιός, καὶ ἐτάφη σὲ μιὰ κορυφὴ τῶν γύρω τοῦ Μπιζανιοῦ βουνῶν.

Ὅταν ἔπαθε τὸν θάνατό του ὁ μακαρίτης ποιητὴς Σπύρος Ματσούκας, πῆγε μέρα - μεσημέρι ἐκεῖ ποὺ ἦταν ὁ τάφος του καὶ ἔγραψε μὲ χοντρὰ γράμματα, ἀπάνω σὲ μιὰ πλάκα, μὲ τὴν ὁποία εἶχαν σκεπάσει τὸν τάφο, γιὰ νὰ μὴ ξεχάσουν τὸν σκοτωμένο τὰ ἄγρια θηρία, τὸ ἑξῆς ποίημα, ἀπευθυνόμενον πρὸς τὴν σύζυγον τοῦ φονευθέντος :

Δὲν πέθανε, ταξεῖδεψε στοὺς οὐρανοὺς καὶ πάει,
καὶ μέσ' στ' ἀστέρια, αὐγερινός, σὲ γλυκοχαιρετάει.
Κι' ἐμπρὸς στὸν Πλάστη τὸν ἐρανὸ
τὴν προσευχή του κάνει,
νὰ βρῆς ἀμάραντη χαρὰ
στῆς δόξας τὸ στεφάνι.

Καθὼς ὅμως ἔγραφε τοὺς στίχους του ὁ Ματσούκας, οἱ Τοῦρκοι ἀπὸ ἀπέναντι ἄρχισαν νὰ τὸν πυροβολοῦν.

Ὁ Ματσούκας ὅμως, ἀτάραχος, ἐξακολουθοῦσε νὰ γράφη. Κάποτε - κάποτε μόνον ἐγύριζε κι'....ἐμούντζωνε τοὺς Τουρκαλβανούς, ποὺ τὸν πυροβολοῦσαν !...

Ἐπειδὴ ὅμως ἡ σφαῖρες ἔπεφταν γύρω του βροχή, ὁ Ματσούκας φορτώθηκε στὸ τέλος τὴν πλάκα, κατέβηκε κάτω στὰ προχώματα καὶ ἀποτελείωσε ἐκεῖ μὲ τὴν ἡσυχία του τὸ ποίημα.

* * *

Πρὸ ἐτῶν εἶχε γίνει μιὰ Κτηνοτροφικὴ Ἔκθεσις στὸ Ἄργος, τὴν ὁποία ἐπεσκέφθηκε καὶ ὁ τότε βασιλεὺς Γεώργιος. Ἄξαφνα, ἐνῶ ὁ Γεώργιος κύτταζε τὰ ζῶα τῆς Ἐκθέσεως, μιὰ ἀγελάδα τοῦ λέρωσε τὴν ἄκρη τοῦ μανδύου του.

Τότε ὁ συνοδεύων τὸν βασιλέα ἀξιωματικὸς κτηνίατρος, μὴ ἔχοντας τίποτε προχειρότερο γιὰ νὰ καθαρίση τὸν βασιλικὸ μανδύα, ἔβγαλε τὸ ξίφος του καὶ....ἀφήρεσε ἀπὸ πάνω του τὴν κοπριά.

Ὁ Γεώργιος τὸ ἀντελήφθη καὶ εἶπε χαμογελῶντας :

—Νὰ ποὺ μεταχειρίστηκε καὶ ὁ κ. κτηνίατρος τὸ ξίφος του !...

* * *

Κατὰ τὸν Εὐρωπαϊκὸ πόλεμο σ' ὅλα τὰ Γαλλικὰ περιοδικὰ μόδας τὴν κυριότερη θέσι εἶχαν τὰ φιγουρίνια πενθίμων φορεμάτων.

Ἦταν κι' αὐτὸ μιὰ ἐκμετάλλευσις τοῦ πένθους, ποὺ σκόρπισε ὁ πόλεμος, ἀπὸ τοὺς δημιουργοὺς καὶ λανσαριστὰς τῆς μόδας.

Ἀλλὰ τὸ κακὸ πῆρε σιγὰ - σιγὰ καὶ ἄλλη μορφὴ στὴν Εὐρώπη. Τὸ πένθος ἔγινε στὸ τέλος...μόδα. Καὶ φοροῦσαν πένθιμα καὶ κορέπια ὅλες ἡ γυναῖκες.

Μιὰ μέρα ποὺ γινόταν λόγος γι' αὐτὸ σ' Ἑλληνικοὺς κύκλους τῶν Παρισίων ὁ μακαρίτης Ἰωάν. Τσιρμωκος, εὑρισκόμενος τότε στὴ Γαλλικὴ πρωτεύουσα, εἶπε :

—Ἔτσι, βρέ, ἡ γυναῖκες περνοῦν γιὰ ἡρωΐδες καὶ γιὰ....χῆρες συγχρόνως καὶ βρίσκοιν πιὸ εὔκολα γαμπρό !...

* * *

Νὰ κι' ἕνα κοινωνικὸ ἐφημερίδος πρὸ 20 ἐτῶν :

«Ἑορτάζει σήμερον ὁ χαριτωμένος μικρὸς τοῦ διευθυντοῦ τοῦ «Χρόνου» κ. Κ. Χαιροπούλου, Χριστόδουλος. Οἱ συντάκται καὶ οἱ ὑπάλληλοι τοῦ «Χρόνου» εὔχονται εἰς τὸν λαμπρὸν Λαλάκην πολλά».

Πῶς περνάει ὁ καιρός ! Ὁ μικρὸς «Λαλάκης» ἔγινε ἄνδρας πειά !...

Μιὰ συμβουλή, λοιπόν : Μὴν ξεφυλλίζετε ποτὲ παληὲς ἐφημερίδες !

θεῖς νὰ μὲ παρηγορήσης !... Ἔχω τὸ προαίσθημα ὅτι αὔριο θὰ γίνη ἡ ἐκτέλεσίς μου !...

Τὸ παράξενο αὐτὸ προαίσθημα τοῦ Ἀντουὰν Μπερτὲ βγῆκε ἀληθινό.

Τὴν ἄλλη μέρα, κατὰ τὸ μεσημέρι, πῆγαν καὶ τὸν πῆραν ἀπὸ τὸ κελλί του γιὰ νὰ τὸν ὁδηγήσουν στὸν τόπο τῆς ἐκτελέσεως. Ὁ Μπερτὲ ἦταν προετοιμασμένος νὰ δεχθῆ τὴν ἐπίσκεψη τῶν «μαύρων ἀνθρώπων» καὶ τοὺς ἀκολούθησε μὲ σταθερὸ βῆμα, χωρὶς νὰ δείξη τὴν παραμικρὴ λιποψυχία.

Ἡ λαμητόμιος εἶχε στηθεῖ στὴν καθεδρικὴ πλατεῖα τῆς Γρενόβλης. Χιλιάδες κόσμος εἶχε συγκεντρωθεῖ γύρω - τριγύρω....

Ὁ Ἀντουὰν ἀνέβηκε στὸ ἐκρίωμα μὲ τὴν ἴδια πάντοτε ἀπάθεια καὶ. ἀφοῦ προσευχήθηκε λίγο, σκεπάζοντας τὸ πρόσωπο μὲ τὰ δυὸ χέρια του, προχώρησε ὕστερα μόνος του, γονάτισε μπρὸς στὴ λαμητόμιο καὶ τοποθέτησε τὸ κεφάλι του κάτω ἀπὸ τὸ λεπίδι...

Ἔτσι πέθανε, μὲ παράξενο θάρρος, αὐτὸ τὸ «παιδὶ τοῦ αἰῶνος», ὁ ἕξαλλος Ἀντουὰν Μπερτέ, θῦμα καὶ τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ τῆς ρωμαντικῆς ἐποχῆς του, χωρὶς νὰ φαντάζεται βέβαια ὅτι ἡ θλιβερὴ ἱστορία τῆς ζωῆς του θὰ γινότανε μιὰ μέρα ἕνα ἀπὸ τὰ καλύτερα καὶ δραματικότερα μυθιστορήματα τῆς παγκοσμίου φιλολογίας...